

Opetus- ja kasvatustalouden vuoden 2024 talousarvion täytäntöönpano-ohjeet ja käyttösuunnitelma

Opetus- ja kasvatustalouden 13.02.2024 § 16
643/02.02.00/2023

Valmistelijat

sivistysjohtaja Terho Taarna, ruotsinkielisten opetuspalvelujen johtaja Ronnie Djupsund, varhaiskasvatustoimenjohtaja Kai Kytölaakso ja talouspäällikkö Kim Salo

Kaupunginvaltuusto on hyväksynyt opetus- ja kasvatustalouden vuoden 2024 ja taloussuunnitelman vuoteen 2026 saakka. Lautakunnan tulee hyväksyä vuoden 2024 talousarvion ja vuosien 2025–2026 taloussuunnitelman pohjalta käyttösuunnitelma.

Opetus- ja kasvatustalouden hyväksyi kokouksessaan 18.9.2023 oman talousarvioesityksensä vuodelle 2024. Tämän jälkeen kaupunginjohtajan talousarvioesitys kaupunginhallitukselle oli opetus- ja kasvatustalouden käyttötalousmäärärahojen osalta 776 365 euroa lautakunnan hyväksymää talousarvioesitystä pienempi. Summa sisälsi vähennyksiä niin varhaiskasvatukseen, perusopetuksen, lukiokoulutuksen kuin vapaan sivistystyön määrärahoihin.

Kaupunginhallitus päätti omassa talousarviokäsittelyssään, että kaupunginjohtajan talousarvioesitykseen nähden perusopetukseen lisätään määrärahaa toimintakuluihin 206 000 euroa kattamaan tarpeellisia opetuksen resursseja koulunkäynninohjaajien, pienryhmä- ja erityisopetuksen, sekä tuntikehyksien osalta. Tämä määräraha säilyi muuttumattomana myös kaupunginvaltuuston talousarviokäsittelyssä ja on opetus- ja kasvatustalouden vuoden 2024 talousarvion käyttösuunnitelmassa sisällytetty perusopetuksen henkilöstökuluihin. Lisäksi kaupunginvaltuusto korotti talousarviokäsittelyssään varhaiskasvatuksen vaaterahaan käytettävää määrärahaa 45 000 eurolla, jolloin määräraha on edellisvuotisella tasolla.

Talousarvion toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutuminen perustuu siihen, että opetus- ja kasvatustalouden osoittaa tavoitteet jaostoilleen, jotka puolestaan yksiköittävät ne. Käytännössä tämä tarkoittaa opetus- ja kasvatustalouden hyväksymien toiminnallisten tavoitteiden operatiivisen toteuttamisen veloitteen siirtämistä jaostoille kokonaisresursoinnin ohessa.

Jos lautakunta haluaa tarkistaa asetettuja toiminnallisia tavoitteita tai kohdentaa määrärahoja perusteineen uudella tavalla, se on mahdollista tehdä nyt käsiteltävänä olevassa käyttösuunnitelmassa.

Kaupunginvaltuuston hyväksymän hallintosäännön mukainen opetuspalvelujen hallinnollinen jako suomen- ja ruotsinkielisiin

opetuspalveluihin edellyttää, että kumpikin opetuspalvelujen jaosto käsittelee erikseen sekä toiminnalliset että taloudelliset tavoitteet opetuspalvelujen toiminta-alueellaan. Opetus- ja kasvatustalouden tehtävänä on arvioida opetuspalvelujen jaostojen toteuttaman toiminnan tuloksellisuutta.

Määrärahat osoitetaan jaostoille lautakunnan ja valtuuston hyväksymin perustein ja toiminnallisin tavoittein. Toimintayksiköiden esihenkilöt vastaavat yksikkönsä toiminnasta ja taloudesta. He noudattavat kaupungin taloussääntöä, tekevät hankintapäätökset ja hyväksyvät laskut.

Kaupunginhallitus on 22.1.2024 § 31 vahvistanut talousarvion toimeenpano-ohjeet, jotka jaetaan esityslistan mukana kokoukseen osallistuville.

Oheismateriaali Talousarvion 2024 toimeenpano-ohjeet

Kaupungin talousohjelma 2024–2026

Heikentyneen taloustilanteen johdosta kaupunki laatii kuluvan vuoden aikana talousohjelman, joka kattaa vuodet 2024-2026 ja kaupungin kaikki toimialat. Talousohjelma tulee vaikuttamaan sekä käyttötalouteen että investointeihin ja siihen sisältyvät toimenpiteet käynnistyvät jo vuoden 2024 aikana. Suunnitelmaan sisältyvät toimenpiteet päätetään myöhemmin erikseen, mikä voi aiheuttaa kuluvan vuoden aikana muutoksia nyt käsiteltävään vuoden 2024 käyttösunnitelmaan.

Määrärahan käyttö ja sitovuus vuonna 2024

Määrärahaa saa käyttää vain talousarviovuoden menoihin ja talousarviossa hyväksytyyn tarkoitukseen.

Käyttötalousohjelmassa määräraha ja tuloarvio on toimitilalle merkittävä summa, mikä on sitova kaupunginvaltuustoon nähden.

Opetus- ja kasvatustalouden, sen jaostojen ja yksiköiden esihenkilöiden tulee seurata omalta osaltaan talousarvion toteutumista ja tarvittaessa tehdä korjaavia toimenpiteitä toimintavuoden ja koulujen lukuvuoden aikana siten, että opetus- ja varhaiskasvatustalouden ja yksiköiden toiminta saadaan talousarviossa hyväksytyjä määrärahoja vastaavaksi.

Aikaisempina vuosina nähty, erityisopetukseen kohdistunut paine näkyy myös talousarviovuonna 2024. Mikäli erityisen tuen ja pidennetyn oppivelvollisuuden oppilaiden määrä edelleen kasvaa, syntyy lain velvoittama tarve perustaa uusia opetusryhmiä. Uusien opetusryhmien aiheuttamat kulut pyritään mahdollisuuksien mukaan kattamaan tuntikehystä merkittävästi korottamatta. Opetuspalveluissa anotaan valtionavustusta toimenpiteisiin, joiden painopisteenä on vahvistaa opetuksen laatua ja tasa-arvoa,

vähentää eriarvoistumista, vahvistaa oppimisen ja koulunkäynnin tukea sekä oppilaiden hyvinvointia.

Lukuvuoden 2024–25 perusopetuksen tuntikehysresurssit sekä lukio-koulutuksen opintokehysresurssit sekä koulukäynninohjaajaresurssien jako oppilaitoksittain käsitellään erikseen opetus- ja kasvatustalouden jaoston jaostossa kevään aikana. Perusopetuksessa oppimisen ja koulunkäynnin tuntiresurssien suuntaamista suunnitellaan varhaisen puuttumisen ja lähikouluperiaatteen mukaisesti. Oppilashuollolliset tukitoimet toteutuvat hyvinvointialueen toimesta ja niiden toimivuutta arvioidaan yhteistyössä. Talousarvion mukaiset erityisopetuksen ja koulunkäynninohjaajien resurssit jaetaan yksiköittäin harkiten, minkä lisäksi hankeavustuksia haetaan resurssien riittävyyden turvaamiseksi. Yhteisöllistä ja ennaltaehkäisevää työtä tehdään mahdollisuuksien mukaan.

Varhaiskasvatuksen palveluyksiköiden eli varhaiskasvatuksen alueiden palvelupäälliköiden tulee seurata, vastata ja raportoida käyttösuunnitelmien ja talousarvion sekä päätösten ja määräysten noudattamista yhdessä toimintayksiköiden esihenkilöiden kanssa. Varhaiskasvatuksen esihenkilöt vastaavat henkilöstösuunnittelusta, henkilöstön tehokkaasta käytöstä ja tehtävien tarkoituksenmukaisesta järjestelystä. Henkilöstösuunnittelun pohjana on varhaiskasvatustalouden laki ja -asetus, jossa määritellään ryhmäkoko ja henkilökunnan suhde lapsimäärään.

Opetuspalveluissa opettajien sijaisten palkkaamisessa ehdotetaan noudatettavaksi sivistystoimen toimintasäännön mukaisia toimivaltuuksia ja seuraavaa käytäntöä:

- virkavapauden myöntämisen yhteydessä ratkaistaan myös sijaisjärjestelyt
- koulun rehtori tekee myönnetyn virkavapauden osalta päätöksen sijaisen ottamisesta ja määrittelee samassa päätöksessä palkan perusteet sekä seuraa päätöksen vaikutusta koulun talousarvioon
- järjestelyissä noudatetaan opetusalan virkaehtosopimusta
- enintään kolmen päivän mittaisissa opettajan viransijaisuuksissa järjestetään sijaisuudet ota-määräyksien avulla silloin kuin se on mahdollista
- jos sijaisena käytetään koulunkäynninohjaajia, heidän osalta noudatetaan myös opetusalan virkaehtosopimusta, jolloin käytännössä he saavat lisäansiona sopimusten mukaisen erotuksen sijaisajalta.

Opettajien ylituntien määrä ei saisi olla yli 25 % opetusvelvollisuudesta, ellei sille ole koulun opetuksen järjestämisen kannalta erityisiä perusteita.

Mahdollisista uusista, käynnistettävistä toiminnoista kalenterivuoden aikana tehdään hankesuunnitelmat. Hankkeisiin voidaan tarvita myös omaa rahoitusta, joten jokaisen hankkeen osalta on tarkkaan arvioitava jo suunnitteluvaiheessa, miten se voidaan toteuttaa käytettävissä olevilla resursseilla. Hankkeissa noudatetaan kaupunginhallituksen hyväksymiä projektiohjeita.

Talousarvion rakenne

Talousarvio muodostuu käyttötalous-, investointi- ja rahoitusosasta sekä tuloslaskelmasta. Käyttötalouden osana koostuu vastuualueista (osastot), jotka toimialat voivat tarpeittensa mukaan jakaa hierarkkisiin tulosityksiköihin. Rakenteellisen jaon lisäksi käytetään tilejä.

Investointiosassa määrärahat ja tuloarviot ovat kustannuspaikkoja.

Rahoitusosassa määrärahat ovat tulosalue- ja tulosityksikkötasolla.

Opetus- ja kasvatuslautakunnan tulostavoitteet ja määrärahat vuodelle 2024

Kaupunginvaltuusto on myöntänyt vuodelle 2024 määrärahaa opetus- ja kasvatuslautakunnan käyttötalousmenojen ja -tulojen osalta seuraavasti:

	TA 2024
Tulot	4 482 254
Menot	-110 787 712
Toimintakate	-106 305 458

Määrärahat on jaettu vastuualuekohtaisesti, tarkempi erittely on tehty kustannuspaikoittain.

Määrärahat esitetään jaettavaksi opetuspalveluissa edelleen jaosto-kohtaisesti seuraavasti:

	TA 2024
Opetuspalvelut Suomenkielinen jaosto	
Toimintatuotot	173 510
Toimintakulut	-47 142 602
Ruotsinkielinen jaosto	
Toimintatuotot	55 900
Toimintakulut	-10 057 398
Opetuspalvelut, yhteiset	
Toimintatuotot	1 811 744
Toimintakulut	-8 919 222

Määrärahat on jaettu vastuualuekohtaisesti ja edelleen jaostokohtaisesti. Tarkempi erittely on tehty kustannuspaikoittain ja tileittäin.

Taloussuunnitelma 2024–2026

Investoinnit

Opetus- ja kasvatustalouden talousarvion on vuodelle 2024 varattu nettona 1 000 000 euroa kohtaan muut koneet ja kalusto.

Investointiosan kohdassa kaupunkirakennelautakunta on varhaiskasvatuksen kohteille varattu yhteensä 1 050 000 euroa. Koulukohteille määrärahavaraus on yhteensä 7 520 000 euroa.

Opetus- ja kasvatustaloutta sitovat tavoitteet, vastuualuekohtaiset perusteluosat sekä kustannuspaikkojen määrärahat on esitelty liitteessä A;

Liite A § 16 Opetus- ja kasvatustalouden tavoitteet, vastuualuekohtaiset perustelu- osat sekä kustannuspaikkojen määrärahat

Määrärahojen seuranta

Talousarvion määrärahojen käyttöä ja tulojen kertymistä seurataan sillä tasolla, millä käyttösuunnitelmat on laadittu.

Taloushallintopalvelut raportoivat kaupunginhallitukselle ja valtuustolle talouden toteutumisesta kuukausittain. Valtuustolle annetaan osavuosisikatsaus talousarvion ja sitovien tavoitteiden toteutumisesta kahdesti vuodessa.

Toimialojen tulee antaa lautakunnille raportti talouden toteutumisesta säännöllisesti ja esittää tarvittaessa toimenpiteet tasapainotusta varten. Lautakuntataseiden toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen esitetään osavuosisikatsauksissa.

Toimialojen tulee käsitellä johtoryhmissään kuukausittain talouden toteutumisraportit sekä niiden perusteella mahdollisesti tehtävä toiminnan uudelleenarviointi määrärahojen riittävyyden varmistamiseksi.

Sivistysjohtaja

Opetus- ja kasvatustalouden päätää

- 1 merkitä kaupunginhallituksen vuoden 2024 talousarvion täytäntöön pano-ohjeet tiedoksi ja noudatettavaksi
- 2 hyväksyä opetus- ja kasvatustalouden ja sen vastuualueiden tavoitteet sekä kriittiset menestystekijät, hankkeet ja toimenpiteet vuodelle 2024
- 3 vahvistaa varhaiskasvatuspalvelujen ja Kokkolan seudun opiston osalta palveluyksikkötasoisesta käyttösuunnitelman vuodelle 2024 sekä jakaa perusopetuksen ja lukiokoulutuksen osalta määrärahat opetuspalvelujen jaostoille
- 4 että lautakunnalle annetaan kuukausittain raportit määrärahojen käytöstä vastuualueitasolla sekä toiminnallisten tavoitteiden osalta osavuosisikatsauksissa kaksi kertaa vuodessa
- 5 että opetuspalveluissa lukuvuoden 2024–2025 opetusryhmien suunnittelussa, ja tuntikehyksen kohdentamisessa huomioidaan kaupungin talousarvion tavoitteet

Päätös

Lautakunta hyväksyi päätösesityksen.